

FAİZİN ATEŞİ YÜKSELİYOR!

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

%2.75
2019 SONUNDA ABD'DE FONLAMA FAİZİ BEKLENTİSİ

%0.15
2019'DA EURO BÖLGESİ'NDE MEVDUAT FAİZİ BEKLENTİSİ

%1
2019 SONUNDA İNGİLTERE'DE FAİZ BEKLENTİSİ

Hazırlayan: **EVRİM KÜÇÜK**

DÜNYANIN ÖNDE GELEN MERKEZ BANKALARI FİNANSAL KRİZ VE RESESYONLA MÜCADELE ETMEK AMACIYLA 10 YIL BOYUNCA KÜRESEL EKONOMİYE ENJEKTE ETTİKLERİ UCUZ PARA DÖNEMİNİ SONLANDIRIYOR. 2019 YILI SONUNA KADAR GENEL EĞİLİMİN FAİZLERDE YÜKSELİŞ OLDUĞU BELİRTİLİYOR. TÜRKİYE, ARJANTİN, RUSYA İSE FAİZİNİ DÜŞÜRECEK ÜLKELER ARASINDA GÖSTERİLİYOR.

ABD Merkez Bankası (Fed) bu yıl iki kez faiz oranlarını yükseltti, Avrupa Merkez Bankası da (ECB) Aralık ayında varlık alımlarını sonlandıracağını duyurdu. Yatırımcı güvenini geri kazanmak için Türkiye ve Arjantin gibi gelişen ülke merkez bankaları da agresif faiz artırımına gitti. Finans piyasalarını yönünü bulmak için merkez bankalarının bundan sonra nasıl adımlar atacağı dikkatle izleniyor.

Analistler 2019 yılı sonuna kadar genel eğilimin faizlerde yükseliş olduğunu söylüyor. Her ne kadar Japonya ve Çin gibi bazı bankalar şu an için sıkılaştırma politikalarından uzak dursa da gelişmiş ülkelerde enflasyon, gelişmekte olan ülkelerde ise parayı savunma çabalarının genel olarak faizlerin yükselmesine zemin hazırlayacağı belirtiliyor.

Türkiye ise faiz oranlarını düşürmesi beklenen ülkeler arasında gösteriliyor. Türkiye için beklenti, şu an yüzde 17.75 olan faizin 2019 sonu itibarıyla yüzde 15 düzeyine gerilemesi.

Bloomberg'in ekonomistler arasında yaptığı bir araştırmaya göre küresel para politikalarının belirlenmesinde etkili bazı merkez bankalarının 2019 yılı sonuna kadar atacağı faiz adamları şöyle:

G7 ülkelerinin faizi yukarı gidecek

◗ ABD'de fonlama faizinin bu yılın sonunda yüzde 2.25, 2019 sonunda yüzde 2.75 seviyesine geleceği öngörülüyor. ABD için en önemli soru; vergi indirimleri ve kamu harcamalarında artışın ekonomide ısınmaya neden olup olmayacağı. Piyasalarda Fed'in bu yıl büyük olasılıkla dört kez faiz artırması beklenirken, Bloomberg ekonomistleri faiz artışının üçte kalacağı görüşünde.

◗ ECB'nin gündeminde ise son zamanlarda zayıflama sinyali gösteren Euro Bölgesi ekonomisinin nasıl canlandırılacağı bulunuyor. ABD ile artan ticari gerilim büyük bir kaygı oluşturuyor. Hedefin altında kalmaya devam eden enflasyon da faiz politikası açısından önemli bir kriter. Yetkililer borçlanma maliyetlerinin gelecek yaza kadar düşük seviyelerde kalmaya devam edeceğini öngörüyor. Ekonomistler ise tahvil alım programının bu yıl sonunda emekli edilmesinin ardından Eylül 2019'da mevduat faizinde 25 baz puanlık 'mini' faiz artışı geleceği tahmininde bulunuyor. Şu an yüzde 0.40 olan mevduat faizinin 2019'da yüzde 0.15 olabileceğini belirtiliyor.

◗ İngiltere, Brexit'in ekonomiye etkilerini izlemeye devam edecek. Faiz oranlarının 2019 sonunda şu anki yüzde 0.50 düzeyinden yüzde 1.00 düzeyine geleceği projeksiyonu yapılıyor.

◗ Kanada'nın gecelik borçlanma maliyetindeki beklenti ise yüzde 1.25 seviyesinden yüzde 2.38'e çıkması.

Gelişmekte olan ülkelerin önceliği enflasyonda

Gelişmekte olan ülkelere bakıldığında önceliğin dolar karşısında paralarının değerini korumak ve enflasyonu kontrol altında tutmak olduğu görülüyor.

◗ Hindistan 2014 yılında bu yana ilk kez faiz oranlarını artırması sonrasında güçlü büyüme ve yüksek petrol fiyatından kaynaklanan enflasyon nedeniyle faizinde 2019 sonuna kadar 25 baz puan artış bekleniyor. Bu da faizi yüzde 6.50'ye getirecek.

◗ Brezilya'da para birimi realin bu yıl yüzde 10'dan fazla değer kaybetmesinin yarattığı enflasyonist baskıların büyümesi, gösterge SELIC faizinin tüm zamanların en düşük seviyesi olan yüzde 6.5 düzeyinden 2019 sonunda yüzde 8.00 seviyesine yükselmesi bekleniyor.

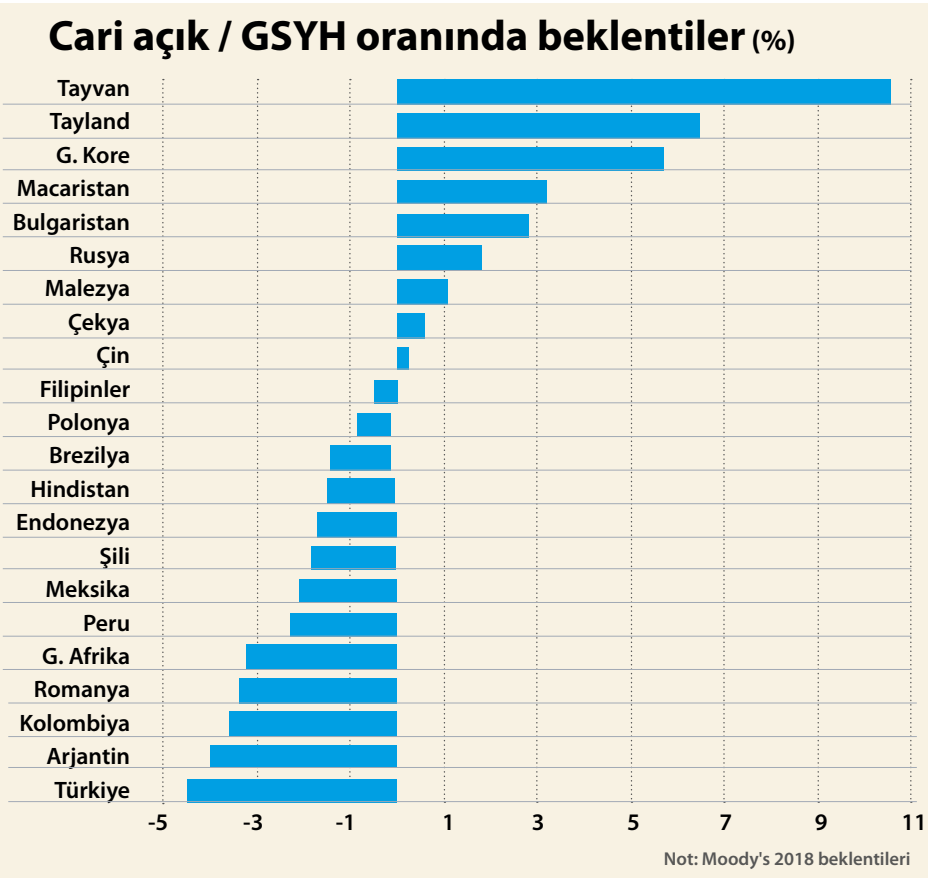
◗ Rusya ise ekonomik canlanmanın yardımıyla faizini yüzde 7.25'den yüzde 6.75 seviyesine çekebilir.

◗ Güney Afrika beklemede kalacak. Uluslararası yatırımcıların yakından takip ettiği Güney Afrika, ekonomik büyüme üzerindeki baskılar nedeniyle faizini yüzde 6.50'de tutacak gibi gözüküyor.

◗ Çin Merkez Bankası ise para politikasını gevşetme hamlelerine devam ediyor.

◗ Çin Merkez Bankası 5 Temmuz'dan itibaren geçerli olmak üzere bankaların zorunlu karşılık oranlarını 50 baz puan indirdi. Bankanın 1 yılık borçlanma oranının 2019 sonunda şu anki yüzde 4.35 düzeyinde kalacağı tahmin ediliyor.

MINT'de faizin yönü aşağı

Sundukları önemli yatırım fırsatları nedeniyle MINT grubu olarak tanımlanan Meksika, Endonezya, Nijerya ve Türkiye'de ise faizlerin genel olarak düşüş eğilimine gireceği ifade ediliyor. Bu ülkeler, gelişen ülkelerdeki türbülansın etkilerini hissediyor.

◗ Meksika'da NAFTA, siyasi gerilim, ekonomik baskı gibi nedenlerle faizin mevcut yüzde 7.75'ten yüzde 6.30'a gerileyeceği tahmin ediliyor.

◗ Türkiye için beklenti, yüzde 17.75 seviyelerinde olan faizin 2019 sonu itibarıyla yüzde 15.00 düzeyine gerilemesi. Tüketici fiyatlarının yılın ikinci yarısında daha da ivme kazanmasının Merkez Bankası üzerinde harekete geçmesi için baskı yaratacağı belirtiliyor. 2017 başından bu yana faiz oranlarının yüzde 9.5 yukarı çıktığını hatırlatan ekonomistler TL'de sert bir düşüş olmadıkça faizlerde şu anki seviyenin korunacağı düşüncesinde. 2019 sonuna kadar ise faizlerin 225 baz puan azalarak yüzde 15.00 olarak gerçekleşeceği belirtiliyor.

◗ Nijerya'nın faizinde de 2019 son çeyrekte 150 baz puan düşürülerek yüzde 12.50 olması bekleniyor.

◗ Endonezya'da ibre yukarı doğru. MINT içinde faizi yükseltmesi beklenen tek ülke Endonezya'da ise beklenti faizin yüzde 4.75'ten yüzde 5.13'e gelmesi.

G20 ekonomileri faiz artırmaktan yana

G20 içindeki küçük ekonomilerin faiz politikalarında da sıkılaştırma bekleniyor. Güney Kore'nin 2019 sonuna kadar faizi 50 baz puan, Avustralya'nın 50 baz puan, Suudi Arabistan'ın 125 baz puan artıracağı tahmin ediliyor. Mayıs ayında agresif bir hamle ile faizini yüzde 40'a çıkaran, ardından ekonomisini rahatlatmak için IMF ile 50 milyar dolarlık anlaşma yapan Arjantin'de ise 2019 sonunda faizin yüzde 22.50 seviyesine kadar gerileyebileceği tahminleri yapılıyor.

Gelişen ülkeler ticaret savaşı kurbanı!

Diğer yandan ABD ve Çin arasında ticari çatışma sinyallerinin güçlendiği ortamda gelişmekte olan ülke varlıklarında kan kaybı sürüyor. ABD'nin ticaret yaklaşımının küresel ekonomik büyümeye zarar verdiği yönünde artan endişelerle yatırımcı riskli varlıklardan uzaklaşıyor. Güçlenen dolar ve artan petrol fiyatlarının da etkisiyle gelişen ülkelerin hisse senedi piyasalarında ve para birimlerinde sert düşüşler gözleniyor.

Gelişen ülke borsaları Haziran ayında son 10 ayın en düşük seviyesine geriledi. MSCI gelişen ülkeler endeksi yüzde 1'den fazla düştü, endeksin Haziran ayındaki düşüşü yüzde 7'yi buldu. Endekste Ağustos 2015'den bu yana en büyük aylık kayıp yaşandı. Düşüşte ticaret savaşının derinleşeceği endişesi, Çin borsasının 2015 yılındaki çöküşü hatırlatan büyük çaplı düşüşü, 78 dolara yaklaşan ham petrol fiyatlarının gelişen ülke paraları üzerinde yarattığı baskı etkili oldu.

Çin hisse senetleri 2 trilyon dolar kaybetti

Çin hisse senetleri geçtiğimiz beş ayda piyasa değerinden yaklaşık 2 trilyon dolar kaybetti. Uzmanlar, Çin borsasındaki hızlı

gerilemenin piyasadan 5.2 trilyon doların silindiği 2015 yılındaki panik satış dönemlerini anımsattığı uyarısı yapıyor.

Gelişen ülke paraları da son ayları kötü geçirdi. Yılın ilk altı ayında son 10 yılın en büyük para çıkışı yaşayan Hindistan'ın parası rupi yüzde 0.5 kayıpla dolar karşısında rekor düşük seviyeye geldi. Endonezya Rupisi yüzde 1.5'lik kayıpla Ekim 2015'den bu yana en düşük seviyeye indi.

Güney Afrika Randı yedi ayın en düşük düzeyini gördü. Çin Yuanı'nın Haziran ayındaki düşüşü yüzde 3.3'e ulaştı. Avrupa'da Macar Forinti yüzde 0.2 değer kaybetti ve Euro karşısında tüm zamanların en düşük seviyesine geriledi.

Güçlü dolar baskıyı artırıyor

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Investor Service, Nisan ayı ortasından bu yana güçlenen doların, para birimlerindeki değer kaybına bağlı olarak gelişmekte olan birçok piyasanın kredi riskini artırdığını açıkladı. Moody's yayınladığı raporunda, güçlü doların Arjantin (B3 durağan), Gana (B3 durağan), Moğolistan (B3 durağan), Pakistan (B3 nagatif), Sri Lanka (B1 negatif), Türkiye (Ba2 indirim için izlemede) ve Zambiya (B3 durağan) gibi ülkelerin döviz rezervlerinde düşüşe yol açacağı belirtildi. Raporda, Brezilya, Çin, Hindistan, Meksika ve Rusya'nın dış finansman ihtiyacına daha az bağımlı olmaları nedeniyle en az kırılgan ülkeler oldukları belirtildi. Şili, Kolombiya, Endonezya ve Malezya'nın ise yakın vadede kırılgan olmadığı ifade edildi. Moody's Küresel Ülke Riskleri Grubu Direktörü Alastair Wilson, "Büyük miktarda cari açığı, yüksek seviyede dış finansman geri ödemesi ve dikkate değer seviyede döviz cinsinden kamu borcu olan ülkeler güçlü doların etkilerine en çok maruz kalanlar" dedi.

Altın, son beş yılın zirvesini test edebilir

Öte yandan önemli yatırım araçlarının başında gelen altında fiyatlar yaz aylarına düşük seviyelerde başladı. Fakat, ABD ve diğer büyük ekonomiler arasındaki ticaret gerilimi nedeniyle bu düşüş sınırlı kaldı.

Analistler uluslararası piyasalarda son altı ayın en düşük seviyesinde olmasına karşın altın fiyatlarının yılın son çeyreğinde yükseleceğini ve son beş yılın zirvesini test edebileceği tahmininde bulunuyor.

Küresel piyasalarda ABD ile Çin arasındaki ticaret gerilimleri hat safhaya ulaşırken, ons altında güvenli liman özelliği Fed'in bu yıl dört kez faiz artıracağı beklentisiyle geri planda kaldığına dikkat çekiliyor.

Fed Başkanı Jerome Powell yaptığı açıklamada, "fonlama faizlerinde kademeli artış için zemin güçlü olmaya devam ediyor ve geniş tabanlı destek buluyor" demişti.

Analistlere göre altında eğilim aşağı yönde kırıldı. 100 haftalık hareketli ortalamanın üzerinde seyreden fiyat hareketi ortalamanın altına geçti ve bu haliyle altın zayıf bir fotoğraf vermeye başladı. Ons altında 1.250 dolar / 1.242 dolar bandında tepkilerin alıma dönmemesi halinde fiyatların orta vadede 200 haftalık ortalamaya denk gelen 1.234 dolara gerileyebileceği belirtiliyor.

Yılın son çeyreğinde ise altın için daha iyimser bir tablo ortaya konuyor.

Yatırımcılar tarafından alım gelecek mi?

ABD ve diğer büyük ekonomiler arasında artan ticaret geriliminden nemalanması beklenen altın fiyatları için Standard Chartered değerli metal analisti Suki Cooper, "Altının zayıf ikinci çeyreğin ardından yükselerek 2018 sonunda beş yılın zirve seviyelerini test edebilir" diyor. Cooper, "Bu çeyrek genellikle fiziksel talep açısından zayıf bir dönem oldu; ama aynı zamanda altın piyasası için zayıf bir görünüm oluşturacak makro indikatörlerin sıraya girdiğini gördük" diyor. Cooper'a göre ons başına 1.250 dolar seviyesinin altına inişlerde değerli metale fiziksel piyasa ve yatırımcılar tarafından alım gelecek.

JP Morgan Emtia Araştırmaları analistleri de genel makroekonomik değerlendirmelerinin geniş ölçüde değişmediğini ve altında hala yükseliş beklediklerini belirtiyorlar. JP Morgan'ın geçtiğimiz günlerde yayınladığı raporda, fiyat tahminleri yüzde 4-5 aşağı çekilmesine karşın iyimserlik korundu. 2018'de altının onsunun 1.355 dolara çıkmasını bekleyen kuruluş, 2019 için 1.402 ve 2020 için 1.460 dolar tahmininde bulunuyor.

JP Morgan, tahminlerini aşağı doğru revize etmesine neden olarak ise altın için en büyük tehdit olarak nitelediği dolardaki pozitif görünümü gerekçe gösteriyor.